

MAAK VAN JE LEVEN EEN DROOM EN VAN EEN DROOM JE LEVEN

*Fais de ta vie un rêve,
et d'un rêve, une réalité*
– Saint-Exupéry –

Tekst: Béa Migom
Foto's: Michiel Hendryckx, Luk Monsaert

 | S K R I B I S

THEATER TAPTOE

Op 29 mei 2010 speelt Theater Taptoe in Lissabon de allerlaatste Franse versie van ‘Genoveva ... zoo kuisch, zoo pure’. Daarmee valt het doek definitief voor figurentheater Taptoe. De Beoordelingscommissie voor Vlaanderen gaf in 2009 een negatief advies met complete stopzetting van de subsidies. Geen werkingsmiddelen meer, dus geen nieuwe producties, geen geld om personeel uit te betalen.

Tweeënveertig jaar lang speelde Theater Taptoe een grensverleggende rol in de ontwikkeling van het figurentheater, zowel in Vlaanderen als in het buitenland. Daarbij kende het een evolutie van traditioneel marionettentheater voor kinderen naar een volwaardige artistieke discipline voor kinderen én volwassenen.

Uit het erfgoed van Theater Taptoe is TAPTOE’s erf herrezen. Na een lang verblijf in Mechelen zijn de meeste poppen van Theater Taptoe weer in Gent. Het **Huis van Alijn** in Gent voelde zich geroepen om voor bewaring en ontsluiting te zorgen voor poppen met een landelijke uitstraling. De collectie bestaat onder meer uit de poppen van het Spelleke van de Muide, de poppen uit Mechelen van de familie Contryn, de vele poppen van Theater Taptoe en de collectie van Luk De Bruyker, stichter en bezieler van het Taptoegezelschap. De poppen met betrekking tot het volkse en satirische repertoire van Taptoe kregen een onderkomen in het **Amsab**.

Dit boek schetst een beeld van het gezelschap, met krachtige foto’s uit het fotoarchief van de hand van Michiel Hendryckx (periode 1976-1987) en Luk Monsaert (periode 1990-2022).

EEN LANG EN INTERESSANT PARCOURS

In 1968 bewogen de studenten zich overal in Europa tégen autoriteit en vóór emancipatie. In een volkse buurt van Gent roerde **Luk De Bruyker** zich in dat jaar vooral creatief. De maatschappelijke insteek volgde bij hem later. Na vele Gentse leermeesters (zoals zijn vader, **Het Spelleke van de Muide, Magie** (het theatertje van Henri Maeren), **Marionettentheater Nele** van Albert Vermeiren) stichtte De Bruyker uiteindelijk zijn eigen volwaardig, maar eenmansmarionettentheater. Hij vond ‘Taptoe’ wel goed klinken. **Marionettentheater Taptoe** zou het zijn!

In 1973 werd **Freek Neiryndck** door De Bruyker benaderd voor een eenmalige regie voor ‘Het kleine zeemeerminnetje’. De samenwerking beviel beide heren en in 1978 nam Neiryndck officieel de artistieke leiding van Taptoe op zich. Die functie zou hij vijftientig jaar lang blijven bekleden, tot november 2003.

Intussen bereikte Marionettentheater Taptoe de officiële status van professioneel theater met ‘De Kleine Prins’ (1978). Ze ontwikkelden een gericht spelen voor kinderen, maar anderzijds betraden ze ook de voorzichtige paden van het theater voor volwassenen met ‘De Roste Wasser’ (1976).

Onder invloed van het politieke vormingstheater sijnpele in vele Taptoeproducties geleidelijk de sociale betrokkenheid van de twee bezielers binnen. Met ‘Vader Tamboer, het leven van een marktzanger’ (1978) ontwikkelde Freek Neiryndck een nieuwe vorm in het figurentheater, het **biodrama**. In die periode trad **Alain Ongenaet** toe tot de vaste ploeg. Hij evolueerde van manusje-van-alles tot hooggewaardeerde lichttechnicus. **Bart Beys** volgde als productie leider en soundscape master. Maar laten we niet op de toekomst vooruitlopen.

Neiryndck, die eerder gewend was met acteurs te werken, en ook onder invloed van het buitenland, kreeg het idee om in ‘De Grillenkoning’ (1975) het personage van de pop te splitsen in pop en acteur. De pop ontwikkelde zich tot allerlei mengvormen van figurentheater. Op aandringen van De Bruyker werd ook de kast vervangen door een complete scenografie. Deze nieuwe spelvorm zou Marionettentheater Taptoe in binnen- en buitenland een enorme boost bezorgen en in de vorm van een aantal officiële opdrachten zorgde de overheid voor een eerste erkenning.

‘De Kleine Prins’ (1978)

Rien n’est parfait dans le monde

Goed zien moet je met je hart doen.

In 1978 bereikte Marionettentheater Taptoe het officiële statuut van professioneel theater met de productie ‘De kleine prins’ naar Antoine de Saint-Exupéry. Het was meteen een erg professionele productie met een tros bekende acteurs die de stemmen inspraken (Yvonne Lex, Jo De Meyere, Luc Philips ...). De muziek was van **François Glorieux**.

Als jonge tiener hebben we zowat allemaal het dunne boekje tijdens de Franse les in de schoolbanken gelezen. Pas later begrepen we de mooie, wijze lessen die het kleine figuurtje orakelde. Het oorspronkelijke boekje van Saint-Exupéry was trouwens niet voor kinderen bedoeld.

Luk De Bruyker had vlug een speciale band met het personage. Het duurde echter drie jaar voordat Freek Neiryck de toestemming kreeg om het originele werkje over het mysterie van liefde en vriendschap te dramatiseren. Met een dosis humor werd in dit moderne magisch-realistische sprookje de spanning tussen de wereld van het kind en die van de volwassenen in beeld gebracht. Het was een kritiek op de maatschappij, de manier waarop volwassenen met de wereld omgaan.

Tien jaar later werd het stuk door Theater Taptoe opnieuw gemonteerd, zowel in het Nederlands als in het Frans, met een nieuw decor en een nieuwe pop van de kleine prins.

De kleine prins kwam nog eventjes tot leven in ‘Afgestoft’ (2003). Luk De Bruyker was zo gehecht aan het figuurtje dat hij in 2011 de pop van de kleine prins weer opvoerde in de productie ‘Eenmaal, andermaal ... VERKOCHT’ om alle andere poppen en figuren uit de hele geschiedenis van Theater Taptoe, zijn levenswerk, aan het publiek voor te stellen en zogenaamd te verkopen. Naar aanleiding van de tentoonstelling ‘Licht uit, pop op’ in het Huis van Alijn is er nu een Gentse versie (2022).

